

Iunie 2025

Legea nr. 100/2025: reguli noi pentru integritatea procesului electoral și prevenirea influențelor ilegale

Legea nr. 100 din 13 iunie 2025 pentru modificarea unor acte normative (combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și a aspectelor conexe acestuia) marchează cea mai amplă intervenție legislativă din ultimii ani pentru consolidarea integrității procesului electoral din Republica Moldova. Pornind de la deficiențele identificate în alegerile recente – coruperea alegătorilor, implicarea rețelelor criminale și a actorilor străini, utilizarea protestelor plătite și a entităților neînregistrate - legea stabilește un set de reguli noi.

Documentul oferă o analiză a principalelor prevederi adoptate: extinderea infracțiunii de corupere electorală pentru a include promisiunea de foloase, sancționarea mai dură a actorilor implicați în fraudarea votului, introducerea de limite stricte pentru finanțările din surse vulnerabile sau disproportionale, reglementarea agitației neautorizate și interzicerea folosirii carității în scop electoral. Totodată, legea consolidează instrumentele de protecție democratică împotriva extremismului, impune trasabilitate în structura partidelor și în activitatea acestora, și accelerează mecanismele judiciare pentru cauzele de corupție electorală.

Adoptarea Legii nr. 100/2025 vine ca răspuns la dezechilibrele sistemice și riscurile concrete identificate în alegerile recente. Problemele semnalate în mod constant de observatori și instituții naționale au vizat coruperea alegătorilor, finanțarea netransparentă a campaniilor, influența actorilor externi, mobilizarea artificială a cetățenilor la proteste plătite și infiltrarea organizațiilor extremiste în spațiul public. Noua lege nu operează doar cu modificări ale Codului Electoral, ci propune o restructurare a cadrului legal mai larg ce guvernează alegerile, activitatea partidelor și protecția sistemului democratic.

Una dintre modificările esențiale constă în redefinirea și extinderea noțiunii de corupere electorală. Dacă anterior legea penală viza strict darea de bani sau bunuri alegătorilor, noul text al articolului 181¹ din Codul penal incriminează și promisiunea acestora, chiar dacă foloasele nu sunt efectiv oferite. De acum, intenția exprimată de a recompensa votul – fie prin bunuri, servicii, avantaje ori privilegii – devine infracțiune în sine. În funcție de gravitatea cazului și de calitatea persoanei implicate, sancțiunile variază de la amenzi consistente la pedepse cu închisoarea de până la 15 ani. Este prevăzută o pedeapsă specială pentru coruperea comisă de concurenți electorali, membri ai echipelor de campanie, observatori sau funcționari implicați în organizarea alegerilor. Legea introduce totodată pedepse mai dure pentru coruperea realizată în grup, pentru acțiuni desfășurate asupra unui număr mare de persoane sau prin utilizarea de fonduri publice. Un element de noutate îl constituie incriminarea coruperii finanțate de grupuri criminale organizate, organizații extremiste sau direct de către un stat străin. În acest caz, regimul

sanționatoriu este sever, cu închisoare între 7 și 15 ani și amenzi de până la 2350 de unități convenționale, iar persoanele juridice pot fi sancționate inclusiv cu dizolvarea.

În oglindă cu prevederea din Codul penal, noua lege califică drept corupere electorală pasivă și acceptarea promisiunii de bunuri sau servicii în scop electoral. Codul contravențional a fost completat și prin includerea sancțiunilor pentru desfășurarea agitației electorale în afara campaniei electorale. Sunt interzise și acțiunile de campanie desfășurate de organizații neînregistrate, cum ar fi organizațiile necomerciale, sindicate, patronate, culte religioase sau alte entități care nu participă oficial în alegeri.

Un accent important este pus pe prevenirea finanțării frauduloase a campaniilor electorale. Se introduc plafoane explicite pentru donațiile efectuate de persoane fizice vulnerabile și de către persoane juridice. Cetățenii care beneficiază exclusiv de prestații sociale, precum pensii, burse sau indemnizații, pot dona doar până la un salariu mediu lunar și, în orice caz, nu mai mult de 30% din veniturile anuale obținute din aceste surse. În paralel, persoanele juridice nu pot dona mai mult de 12 salarii medii lunare și nici mai mult de 30% din veniturile lor anuale declarate. Aceste limite vizează reducerea utilizării donatorilor-paravan și asigurarea unei finanțări proporționale cu capacitatea economică reală a fiecărui contribuabil.

Legea intervine și asupra fenomenului mobilizării organizate, remunerate, a participanților la proteste sau întruniri publice. Este reglementată sancționarea atât a persoanelor care acceptă bani sau alte avantaje pentru a participa la adunări cu scopuri contrare ordinii democratice, cât și a celor care oferă aceste beneficii. Amenzile sunt semnificative, iar în unele cazuri pot fi însoțite de interdicția de a exercita activități profesionale sau de a ocupa funcții de conducere. În completare, legea introduce interdicții pentru transportarea organizată a participanților la evenimente nedeclarate oficial. Prin aceste prevederi, se urmărește prevenirea formelor de protest simulate sau manipulate, care pot afecta autenticitatea dezbaterii publice și încrederea în mecanismele participative.

Pentru prima dată este abordată în mod direct problema utilizării politice a acțiunilor caritabile. Conform noii reglementări, președinții și vicepreședinții partidelor politice, membrii organelor executive și concurenții electorali nu mai pot face publicitate activităților lor de filantropie sau sponsorizare. Comunicarea acestor acțiuni în spațiul public este interzisă, iar cheltuielile efectuate trebuie reflectate în rapoartele financiare prezentate Comisiei Electorale Centrale. Interdicția nu anulează posibilitatea de a desfășura activități caritabile, ci doar de a le transforma în instrumente de imagine politică.

Legea aduce modificări importante și în ceea ce privește regimul juridic al partidelor politice. Se introduce interdicția expresă de a înființa un partid politic care preia ideologia, conducerea sau infrastructura unui partid declarat anterior neconstituțional. Instanța de judecată este chemată să verifice dacă există elemente de continuitate între entitatea interzisă și cea nouă, iar Agenția Servicii Publice are obligația de a suspenda procesul de înregistrare până la pronunțarea unei decizii definitive. În același timp, toate partidele sunt obligate să mențină un registru actualizat al membrilor, structurat pe filiale, și să-l transmită periodic Comisiei Electorale Centrale și ASP. Neîndeplinirea acestor obligații poate atrage suspendarea activității partidului politic pe o perioadă de până la 12 luni.

Legea clarifică și procedura de pierdere a calității de membru de partid sau de conducător politic. Astfel, calitatea de membru încetează nu doar prin retragerea din partid, ci și prin notificare directă adresată Agenției Servicii Publice, iar calitatea de conducător devine nulă numai după înregistrarea oficială a modificărilor.

Dimensiunea de securitate este, la rândul ei, consolidată. Legea extinde definiția activității extremiste, pentru a include nu doar acțiuni violente sau de propagandă, ci și inițiative de natură separatistă, ideologică sau destabilizatoare desfășurate de organizații neînregistrate, persoane fizice sau entități media. Persoanele care sprijină în mod activ organizații declarate extremiste pot fi incluse într-un registru special, cu restricții legale asupra accesului la funcții în domenii strategice precum apărarea, securitatea, media publică sau energie. Este prevăzută și blocarea rapidă a accesului online la materiale cu caracter extremist, prin ordin emis de Serviciul de Informații și Securitate, confirmat ulterior de instanță.

Pentru a evita tergiversarea dosarelor legate de integritatea alegerilor, legea stabilește termene clare de examinare a cauzelor privind coruperea electorală. Urmărirea penală trebuie finalizată în maximum 6 luni, decizia în primă instanță emisă în 4 luni, iar apelul soluționat în 2 luni. Aceste termene urmăresc să elimine întârzierile nejustificate și să consolideze încrederea publicului în eficiența și neutralitatea instituțiilor de justiție.

În ansamblu, Legea nr. 100/2025 introduce un cadru juridic complex și interdependent, în care combaterea corupției electorale este conectată direct cu protecția datelor, regimul protestelor, responsabilitatea partidelor politice și securitatea națională.

Acest produs a fost realizat de Asociația ADEPT, cu susținerea proiectului „Consolidarea rezilienței democratice în Moldova”, implementat de PNUD Moldova și finanțat de Norvegia, Canada, Suedia și Danemarca. Conținutul acestui material aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea ONU, inclusiv a PNUD, a statelor membre ale ONU sau a donatorilor.

Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT este un centru independent, de analiză și consultanță privind procesul decizional, politic, electoral și social-economic din Republica Moldova și din regiune. Misiunea ADEPT constă în promovarea valorilor democratice și sprijinirea participării active a cetățenilor la viața publică.

De la înființarea sa în 2000, ADEPT a fost în prima linie a demersurilor pentru buna guvernare, integritatea electorală și implicarea civică prin cercetare, advocacy și informare publică. Din 2018, ADEPT deține Secretariatul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte (CALC), o platformă care reunește organizații ale societății civile pentru a asigura transparența, incluziunea și integritatea proceselor electorale din Republica Moldova.

Cercetăm procese | Responsabilizăm guvernarea | Informăm cetățenii

www.adept.md www.alegeri.md